

Warszawa 29/01/2018

Szanowny Pan

Jacek Bogucki

Sekretarz Stanu

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Ministrze!

W związku z dalszym rozprzestrzenianiem się wirusa ASF na terenie naszego kraju sektor produkcji wieprzowiny reprezentowany przez organizacje producentów, przetwórców oraz lekarzy weterynarii występujących wspólnie jako sygnatariusze niniejszego pisma zgłaszają swoje wnioski i postulaty związane ze zwalczaniem choroby afrykańskiego pomoru świń.

1. Podstawowy program bioasekuracji powinien obejmować obszar całego kraju. Wszystkie gospodarstwa, które zajmują się produkcją świń powinny wprowadzić zasady bioasekuracji lub zrezygnować z produkcji za rekompensatą. Producenci lekceważący zasady epizootycznego zabezpieczenia swoich stad stanowią zagrożenie nie tylko dla sąsiadów, ale również dla całego sektora obsługującego produkcję świń i zakładów przetwórczych. Zagrożonych jest wiele miejsc pracy zarówno na wsi jak i w miastach. Rolnicy, którzy decydują się na nieutrzymywanie świń powinni wcześniej otrzymać pełną informację o warunkach wstrzymania produkcji, w tym o wysokości rekompensaty i terminach płatności. Równoległe niezbędne jest do stworzenia alternatywy dla tych gospodarstw, które chcą się rozwijać w innym kierunku.
2. Sytuacja w zakresie rozprzestrzeniania się wirusa ASF jest dynamiczna. ASF po stosunkowo długim okresie występowania w pasie przy granicy z Białorusią pod koniec 2017 r. skokowo przekroczył linię Wisły i licznie występuje wśród dzików w okolicach Warszawy. Dotychczasowe koncepcje i praktyka zwalczania ASF na terenie Polski jest następczo dostosowywana do kolejnego wzrostu ilościowego i przestrzennego występowania ASF. Istnieje jednak temat zgłaszany już wcześniej przez branżę mięsa wieprzowego dotyczący przygotowania koncepcji działań na wypadek wystąpienia ASF na terenach intensywnej hodowli trzody chlewnej w Polsce np. w Wielkopolsce czy województwie kujawsko-pomorskim. Zwracamy się do MRiRW do wyprzedzającego zagrożenie - opracowania kompleksowego programu działań w przypadku drastycznego pogorszenia się sytuacji w zakresie występowania ASF. Programu działań w sytuacji zagrożenia dla podstaw i przyszłości hodowli trzody chlewnej w Polsce, przyszłości istnienia gospodarstw rolnych nastawionych na hodowlę trzody chlewnej, zapewnienie przetrwania zakładów przetwórczych mięsa wieprzowego i utrzymania tysięcy miejsc pracy. Program powinien zawierać m.in.:
 - a) projekty nowych działań prawnych,

- b) wzmocnienie instytucji zwalczających i zapobiegających ASF, wzmocnienie finansowe, kadrowe, uproszczenie procedur, itp.,
 - c) usprawnienie koordynacji i spójności działania instytucji zwalczających ASF,
 - d) przedstawienie realnej propozycji wsparcia dla dużej grupy rolników, którzy będą zmuszeni do zaprzestania hodowli trzody chlewnej,
 - e) wsparcie dla przetwórców mięsa wieprzowego, którzy zostaną pozbawieni surowca krajowego,
 - f) planu odtwarzania, w przyszłości, hodowli trzody chlewnej na terenach, na których występuje ASF.
3. W Polsce potwierdzono już 107 ognisk afrykańskiego pomoru świń. Za każdym razem przeprowadzane jest dochodzenie epizootyczne, które ma na celu m. in. poznanie drogi zakażenia. Rozumiemy, że dochodzenia nie zawsze kończą się pozytywnym wynikiem, ale na pewno duża ich liczba pozwala ustalić drogę wniknięcia wirusa do stada. Wnioskujemy, aby anonimowo lub na zasadach zbiorczego raportu wyniki dochodzeń były publikowane lub przekazywane do organizacji branżowych w celu upowszechnienia wiedzy o źródłach zakażeń wśród szerokiej rzeszy producentów świń oraz całego sektora obsługującego producentów świń. Wnioski z raportu pozwolą lepiej zabezpieczyć stada zdrowe przed zakażeniem.
4. Dostajemy sygnały od rolników, że ciągle ma miejsce proceder przemieszczenia świń bez obowiązujących świadectw zdrowia. W związku z tym postulujemy, aby podjęte zostały wzmożone kontrole policji i inspekcji transportu drogowego przemieszczeń trzody chlewnej. Kontrole również powinny objąć targowiska, skupy obwoźne i stacjonarne, bazy dziczyzny oraz wystawy zwierząt na terenie całego kraju. Podstawą działania programu zwalczania wirusa ASF powinna być eliminacja potencjalnych źródeł zagrożenia. Takimi źródłami niewątpliwie są utrzymywane świnię bez rejestracji, nielegalne uboje gospodarcze oraz sprzedaż świń i produktów wieprzowych niewiadomego pochodzenia. Likwidacja szarej strefy w obszarze produkcji wieprzowiny powinna być kluczowym zadaniem administracji państwowej. Wnioskujemy, aby na czas zwalczania wirusa ASF wszystkie uboje odbywały się w zarejestrowanych ubojniach na zasadach uboju usługowego.
5. Rolnicy skarżą się, że należne im odszkodowania oraz rekompensaty wypłacane są z dużym opóźnieniem. Producenci, których inwentarz został zabity z powodu choroby zwalczanej z urzędu, oczekują wypłat niezwłocznie po likwidacji stada. Wnioskujemy, aby wszyscy rolnicy w kraju zajmujący się produkcją trzody chlewnej otrzymali jasne zasady bioasekuracji oraz procedury postępowania w przypadku podejrzenia stada o zakażenie. Informacja powinna określać również terminy i zasady płatności odszkodowań i rekompensat. Pisemne procedury wysłane do rolników sprzyjałyby podejmowaniu współpracy i budowaniu zaufania producentów świń do administracji państwowej zwalczającej ASF. Postulujemy, aby rekompensaty za nieutrzymywanie świń były dostępne również dla producentów, którzy posiadają więcej niż 50 szt. stada. Wnioskujemy o podniesienie tego limitu do 300 szt. świń w jednym stadzie.

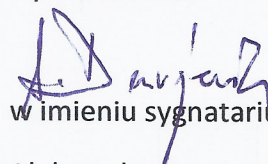
6. Sytuacja związana ze zwalczaniem wirusa ASF jest dynamiczna. W związku z tym wchodzi w życie wiele nowych przepisów prawnych. Jednakże samo wprowadzanie nowych przepisów nie wystarczy. Niezbędne jest ich skuteczne egzekwowanie. Jak inaczej możemy ograniczyć rozprzestrzenianie się choroby na nowe obszary niż przez wzmożony nadzór weterynaryjny i przestrzeganie obowiązujących przepisów prawa? Większość zadań związanych z egzekwowaniem przepisów w terenie przypadło Inspekcji Weterynaryjnej, która boryka się z brakami kadrowymi. Powodem wystąpienia licznych wakatów w inspekcji są zbyt niskie wynagrodzenia lekarzy, nieadekwatne do wysokich kwalifikacji zawodowych i odpowiedzialności. W wielu województwach brakuje chętnych na stanowiska powiatowych lekarzy weterynarii i ich zastępców. Bez sprawnie działającej inspekcji na terenie całego kraju nie poradzimy sobie z zarazą. Przenoszenie lekarzy z obszarów nieobjętych ASF do zwalczania wirusa stwarza zagrożenie braku nadzoru na terenach wolnych od choroby, które powinny być szczególnie zabezpieczone. Wnioskujemy o podniesienie wynagrodzenia inspektorów weterynaryjnych z przekonaniem, że wydatki z budżetu państwa na ich wyższe uposażenia zwrócą z nawiązką przez szybsze postępy w walce z wirusem.
7. Zaniedbania w redukcji populacji dzików są jednym z powodów rozprzestrzeniania się ASF w Polsce. Najlepszym przykładem jest brak skutecznej redukcji populacji dzików do zakładanej gęstości 0,1/0,5 szt. km² na wschód i zachód od Wisły. Wnioskujemy o wprowadzenie zmian w wieloletnich planach łowieckich z uwzględnieniem zwalczania wirusa ASF w populacji dzików. Zgodnie z zaleceniami UE odstrzał powinien być dokonywany wyprzedzająco od czoła przypadku. Chodzi o utworzenie bufora, w którym populacja dzików będzie na bardzo niskim poziomie. Przykładem braku działań wyprzedzających było wystąpienie przypadków ASF u dzików w obwodzie kaliningradzkim przy polskiej granicy. Nie podjęto odstrzału sanitarnego dzików w tym rejonie po polskiej stronie, czego następstwem było rozprzestrzenienie się wirusa na teren województwa warmińsko-mazurskiego. Często pada argument, że to człowiek przewiózł wirusa za linię Wisły. Trudno się z tym nie zgodzić, ale nie mielibyśmy do czynienia z przypadkami choroby na tym terenie, gdyby stworzony został bufor o śladowej liczbie dzików na tym terenie.

Przepisy wprowadzone w związku z odstrzałem dzików nie zachęcają myśliwych do wzmożonych polowań. Procedury i koszty związane z przechowywaniem w chłodniach tuszy, pobieraniem próbek, badaniami i ewentualną utylizacją stały się barierą skutecznej redukcji populacji dzików. Wnioskujemy o wprowadzenie nowej procedury, w której wszystkie odstrzelone dziki w strefach ASF i do 50 km od strefy ochronnej poddane byłyby utylizacji po popraniu próbek przez inspekcję weterynaryjną. Tusze, w oczekiwaniu na odbiór przez zakłady utylizacyjne, składowane byłyby w kontenerach chłodniczych. Celem nowej procedury byłoby zachęcenie myśliwych do zwiększonego odstrzału, ograniczenie kosztów utylizacji

oraz liczby kontenerów chłodniczych, które obecnie wykorzystywane są nieracjonalnie.

8. Nasze zaniepokojenie budzi fakt długiego oczekiwania na wyniki badań próbek w kierunku ASF dochodzący nawet w niektórych przypadkach do 14 dni. Z otrzymanych informacji wynika, powodem jest niska jakość pobranych próbek do badań. Około 60% wszystkich próbek nie spełnia kryteriów jakościowych, stąd wyłania się konieczność stosowania badań porównawczych wydłużających czas oczekiwania na wyniki. Wnioskujemy o uruchomienie nowych laboratoriów, które posiadałyby możliwość odciążenia PIWet w Puławach i skrócenia czasu oczekiwania na wyniki badań?
9. Zdajemy sobie sprawę, że walka z wirusem wymaga czasu i musi być skoordynowana na wielu poziomach. W swoich staraniach jako branża powinniśmy dążyć do zabezpieczenia możliwości eksportu wieprzowiny niezależnie od długości trwania walki z wirusem oraz terenu, na którym wirus będzie aktywny. Zabezpieczenie surowcowe oraz eksport wieprzowiny będzie możliwy poprzez kompartmenty, które mają zostać wprowadzone do prawa unijnego w 2021 roku. Wprowadzenie kompartmentów do krajowych realiów produkcji wieprzowiny wymaga kilkuletniego okresu przygotowań. Wnioskujemy, aby już teraz przystąpić do tworzenia założeń pod przyszłą kompartmentalizację produkcji. W stosunku do wirusa ASF powinniśmy zacząć działać proaktywnie. Koncentrowanie się wyłącznie na reakcji na nowe przypadki i ogniska ASF jest działaniem niekompletnym i nie wróży nic dobrego. Wnioskujemy o rozpoczęcie debaty na linii administracja/branża nad przyszłymi strukturami działania kompartmentów w Polsce.

Z poważaniem

w imieniu sygnatariuszy
Aleksander Dargiewicz

Sygnatariusze:

1. Marian Kapłon – Prezes KZP-PTCH
2. Witold Choiński – Prezes Polskie Mięso
3. Wiesław Różański – Prezes UPEMI
4. Tadeusz Blicharski – Dyrektor Biura Palsus
5. Mariusz Nackowski – Dyrektor SPTCH Podlasie
6. Jacek Łukaszewicz – Prezes Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna
7. Janusz Rodziewicz – Prezes Stowarzyszenie Rzeźników i Wędliniarzy RP